1937 ий
10
НОИАБРЬ
№ 82 (366)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-шамыч, ушныза!



Рвэзэ коммунист

ВЛКСМ Маробком дэн Горком орган



Сӱрэтыштэ: Йошкар-Олаштэ Кугу Октьабрь рэвольуцийын XX-шо идалыкшэ лӱмэш эртарымэ митинг дэн дэмонстраций. Шолаштэ: ВКП(б) Обком сэкрэтарь Врублэвский йолташ трибунышто салам мутым ойла.

Фото—Овэчкиным.

ОНЧЫЛ КОЛХОЗНЫЙ МОЛОДЬОЖЫМ—КОМСОМОЛЫШ!

Тылзэ утларак жап гыч—12 дэкабрьыштэ эл СССР Вэрховный Совэтыш дэпутат-шамычым сайла. Тидэ пэш кугу, историчэский кэчылан совэт калык талын йамдылалтэш.

Рвэзэ колхозник - шамычым, тугак чумыр колхоз массым Вэрховный Совэт сайлымашлан йамдылымаштэ йалысэ комсомол организаций-шамычлан вуйлатыман Нуно избиратэль-шамыч коклаorigin чумыр организационный да агитационно - пропагандистский паша вэрч вуйын шогат, тидын вэрч партийнэ организацей дэн эл ончылно мутым кучат. Садлан комсомоллан шкэ радамжым рэшитэльнэ пэнгыдэмдыман да кугэмдыман. Колхозлаштэ тӱналтыш организаций шамычым шукэмдаш да массэ ӱмбак нунын большэвистский влийанийыштым шараш кӱлэш.

Тугэ гынат, колхозласэ организаций шамыч куш маш мэмнан рэспубликыштэ пэ путырак эркын кайа. Тидлан лийынак ВЛКСМ область комсомол организацийын шукэртэ огыл эртышэ 14-шэ конфэрэнцийжэ нэсойузный молодьож кокла гыч эн сай ужашыжым комсомол ра д а м ы ш шупшмаштэ ВЛКСМ райком-шамыч пашам путырак начар ыштат маныш ончыктыш. Тидэ жаплан рэспублик мучко 1400 колхозышто комсомол организаций укэ. Пытартыш кварталыштэ Сотнур районышто 15 йэнгым, Шэрвур районышто 18 йэнгым, Ронго районышто 19 йэнгым, Йоласал районышто 21 йэнгым вэлэ пуртымо. Отчот дэн сайлымо кампаний мартэ шуко организаций-шамыч кагаз ӱмбалнэ гына лийыныт. Организацийыштэ улшо комсомолэц-шамыч тунэмаш, армийыш алье иктаж ӧрдыж пашаш кайэныт, а угыч пуртышаш нэргэн райком-шамыч шоналтэн огыт ул. Тыгэ тэний Ронго районышто 9 организаций шагалэмын, 3-шо кварталыштэ вэлэ нуным восстановитлымэ. Пытартыш жапыштэ Чапайэв лӱм колхозысо организаций шаланэн. Тугэ гынат тидым ВЛКСМ райком тыгылей йавлэнийлан вэлэ шотла. Райком сэкрэтарь Сорокин йолташ колхозласэ комсомол организаций-шамыч шаланымаш гыч нимогай сэрьйозной выводым ыштэн огыл. Райкомол пашайэн-шамычын канцэлярыштэ гына жапым эртарэн шинчымышт дэнэ, вэрыш лэктын полшыдымышт дэнэ „Йошкар-кэчэ", тыгакак ик мыньар моло организаций-шамычат шаланымашкэ шуыныт. Йоласал районышто 3-шо кварталыштэ 9 организацийым восстановитлаш кӱлэш ыльэ, но 5 организацийым гына во с с т а н о в и т л ы м э. ВЛКСМ райком сэкрэтарь Никонов йолташат колхоз-организаций-шамыч вуйлатымашым кӱлэшын аклэн огыл.

14-шэ область комсомол конфэрэнцийын пунчалжэ колхозласэ тӱналтыш комсомол организаций-шамычым куштышашлан да пэнгыдэмдышашлан нэсойузный молодьож коклаэ политичэский пашам рэшитэльнэ сайэмдаш ВЛКСМ обкомым да райком-шамычым обйазатла. Вэрховный Совэтыш сайлымэ кампанийыштэ мэмнан рэспублик комсомол организаций шкэ радамжым йатыр кугэмдышаш да пэнтыдэмдышаш.

ШЭРГЭ ИОСИФ ВИССАРИОНОВИЧ!

Мэ, Йошкар-Ола дэн Ронго район пашаэ, колхозник, служышэ, инжэнэрно-тэхничэский пашайэн-шамычын общий погынымашышт гыч окружной прэдвыборный совэщаньыш погынышо прэдставитэль-шамыч, тылат, учитэль да вождь, шкэнан уло шӱмна дэнэ саламым колтэна.

Мэ—тудо калыкын прэдставитэльышт улына, кудо шуко курым годым вырож дэнийыш, шужэн да кылмэн колымашкэ логалын ыльэ.

Мэмнам—марий-шамычым, чыла „инородэц-шамыч" сэмынак, Шэрэмэтьэв кырэн, исправник-шамыч кырэныт, становой кырэн, чиновник игылтын, мэмнам поп аҥыртылын.

Мэмнан Сурин орландарэн, Пичугин орландарэн, проходимэц купэц толэн.

Суднам мэ льамка дэнэ шупшын коштын улына, мэ чодрам руэн, вӱд дэнэ волтэн улына, смолам, скипитарым луктын улына да чодралаштэ мэ шӱйым йӱлалтэн улына.

Мэмнам оза да подрьадчик-шамыч толэныт, чойа артэльщик ондалэн шотлылын—кутышат, торэшат толэныт. Пычкэмыш да нэвэжэствэ, лавран трущобо да пирэ выньэм—мэмнан удэлна ыльыч.

Тыгэ тидэ ыльэ, но ындэ пытыш.

Лэнинын да тыйын, Сталин йолташ, вуйлатымыда почэш кугу коммунистичэский партийын йамдылэн шуктымо 1917 ийысэ Кугу Октьабрь рэвольуций мэмнан—марий шэмэр-шамычым кумда волгыдо корныш лукто.

Лэнин-Сталин партийын мудрый национальнэ политикышлан кӧра шэмэр марий калык, руш пашаэ-шамычын полшымышт дэнэ, шкэнжын пийалан, йывыртымашан, зажиточный илышыжым ыштыш.

Мэ шукэртэ огыл эртышым нэнависть дэнэ да пэш лӱдын шарналтэна, кызытсэ дэнэ куг шнэна да йывыртэна.

Мэмнан рэспубликын тэрриторийыштыжэ элым Сталинский индустриализацийлымын ыштымэ Лопатинский комбинатын цэхшэ-шамыч кӱкшын койын шогат.

Октьабрь рэвольуцийын XX-шо идалыкшым мэ промышлэнностьын у гигантшым—Марий кагаз комбинатын стройкыш шогалтымэ дэнэ да Йошкар-Оласэ водопроводым эксплоатацийыш пумо дэнэ вашлийына.

Мэ палаш лийдымын кушкын улына. Мэмнан илышна кажнэ кэчын сайэмэш, мэ пийалан да йывыртымашан илыш дэнэ илэна.

Мэ, прэдвыборный совэщаньын участникшэ шамыч, чыла шэмэр шамыч дэнэ пырльа, шкэнан дэч йодына: кӧ мэмнан трущобо дэн пирэ выньэм гыч шупшын луктын?

Кӧ мэмнам пийал, йывыртымаш да вэсэльйэ корныш луктын? Тыйын вуйлатымэ, СТАЛИН йолташ, большэвик партий.

Кӧ млання социализмын Конституцийжым пуэн? СТАЛИН йолташ.—Тэвэ кӧ млання шкэнан Конституцийым пуэн.

Кажнэ шагатыштэ да кажнэ кэчын мэ тыйын лӱмэдым, шэргэ Иосиф Виссарионович, йывыртэн да куанэн шарнэна.

Тыйын лӱмэт млання вийым пуа да мэмнан оҥнам адакат тичмашынрак шӱлыкта, мэмнан шӱмнам адакат тӧррак да куатлынрак кырыкта.

Тыйын лӱмэт дэнэ да тыйын знамэт дэнэ мэ шкэнан элыштэ почэш кодмашым да кокла курымысо варварствым пытарэна.

Тыйын вуйлатымэт дэнэ, Иосиф Виссарионович, мэ социализмын кугу зданийжым ыштэн улына. Тыйын лӱмэт дэнэ мэ троцкист, бухаринэц дэн буржуазный националист-шамычым разгромитлэн улына. Тыйын лӱмэт дэнэ калыкын чыла тушманжым кырэн шуктэна.

Мэмнам колтышо шэмэр шамыч лӱм дэнэ мэ тыйым, СТАЛИН йолташ, ӱшандарэна: мэ Лэнин Сталин партий йыр ды тыйын йыр, СТАЛИН йолташ, адакат чоткыдынрак чумыргэна.

Фашист изувэр-шамыч мэмнан родинэ ваштарэш сарым йамдылат. Мэ партийым да мэмнан правитэльствым ӱшандарэна: мэмнан калык пэрвой ӱжмаш поч-шак, ик йэш сэмынак, Родиным аралаш шогалэш.

Мэ тыйым, Иосиф Виссарионович, СССР Сойуз Совэт палатыш мэмнан пэрвой дэпутатнэлан кэлгэ признатэльность дэн кумыл йывыртымаш дэнэ выдвигатлэна да мэмнан избиратэльный округышто баллотироватлалташ кэлшымашым пуаш йодына. Тыйын эн лишил соратникэт-шамычын: МОЛОТОВЫН, КАГАНОВИЧЫН, АНДРЭЙЭВЫН, ВОРОШИЛОВЫН, ЖДАНОВЫН, ЙЭЖОВЫН, КАЛИНИНЫН, МИКОЙАНЫН кандидатурыштым СССР Вэрховный Совэт дэпутатыш выдвигатлышэ Моско, Лэ-

(Мучаш 2-шо могырышто).

163

Вэрховный Совэтыш тэргэн налмэ, родинлан прэданнэ йэнгым сайлэна

Шэргэ ИОСИФ ВИССАРИОНОВИЧ

(МУЧАШ)

нинград да моло олаласэ, колхоз, МТС шэмэр-шамычын йӱкышт дэк шкэнан йӱкнам ушэна.

Мэ тыйым, Иосиф Виссарионович, ӱшандарэна: мэ шкэнан йӱкнам нунылан пуэна, кӧ партийлан мучашдымын прэдан, кӧ пашазэ классын диктатуржым пэнгыдэмда, кӧ партийнэ радамын арулыкшо вэрч кучэдалэш, кӧ тушман-шамыч дэнэ чаманыдэ кучэдалэш да Маркс Энгэльс—Лэнин— Сталин вэликий знамым кӱшнӧ куча.

Тыланэт, Иосиф Виссарионович, адак шуко ий илаш да мэмнан родиньн чапшылан да йывыртышашыжлан пашам ышташ жэлатлэна.

Вийан лийжэ Марксын—Энгэльсын—Лэнинын—Сталинын сэнгаш лийдымэ знамэ!

Вийан лийжэ СССР калык-шамычын пудыргыдымо дружбышт!

Вийан лийжэ Сталинский Конституций!

Вийан лийжэ калык-шамычын вождьшо да тангжэ СТАЛИН йолташ!

Йошкар-Ола избиратэльнэ округын прэдвыборный совэщаньыштыжэ 1937 ий 31 октьабрьыштэ принимэтлымэ. МАССР, Йошкар-Ола.

Колхозник-шамыч шкэ кандидатыштым выдвигатлат

„Кокшага" колхоз (Оршанкэ район) колхозник-шамыч СССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатым выдвигатлымэ лӱмэш погынымашым эртарышт. Колхозник-шамыч Казанский избиратэльнэ округ гыч Национальность Совэт дэпутатыш кандидатлан Отто Йульэвич Шмидт, Йошкар Ола округ гыч Ушэм Совэт дэпутатыш Игнатьэв да Оршанкэ избиратэльнэ округ гыч Национальность Совэтыш Орэхов йолташмытым выдвигатлышт. Тыгак „Куат", „Путь Лэнина". Лэнин лӱм колхозник-шамычат Шмидт, Игнатьэв да Орэхов йолташмыт кандидатым поддэрживатлышт, да СССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатлан Сталин, Молотов, Калинин, Каганович, Ворошилов, Йэжов, Жданов, Андрэйэв, Микойан йолташ-шамычым выдвигатлымыштым шокшын саламлышт.

С Гэрасимов.

СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ положэньым тунэмыт

Куракин кыдалаш школышто тунэмшэ-шамыч (Параньгэ район) у избиратэльнэ законым сай тунэмыт. Сталинский Конституций да „СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ положэньым тунэмашлан посна кружокым организоватлымэ.

В. Алэксандров.

Улан-Удэ станций, Улан-Удэнысэ кӱртньӧ корно узэл да дэпосо пашазэ, инжэнэр, тэхник да служышо-шамыч Ушэм Совэт дэпутатыш кандидатлан ВЛКСМ ЦК сэкрэтарь Косарэв Алэксандр Васильэвичым выдвигатлэныт

Улан-Удэ дэпо станцийысэ инжэнэр Чиргэнко йолташын мутшо

Йолташ-шамыч! Совэт молодьож Лэнин комсомол вуйлалтымэ дэнэ коммунистичэский общэствэ ыштымаштэ армийын пэш важнэ частьшым составитла. Социалистичэский стройкын ик участкыштыжат куанымашан молодьож кӱкшӧ образэцым ончыктыдэ кодын огыл. Кок кана краснознамьан Лэнинский комсомол фабриклаштэ, заводлаштэ, колхозлаштэ, совхозлаштэ, чаплэ Йошкар Армийыштэ творитлаш да сайын пашам ышташ моштымыжым ончыкта. Мый Ушэм Совэт дэпутатыш кандидатлан ВЛКСМ ЦК гэнэральнэ сэкрэтарь Косарэв Алэксандр Васильэвичым выдвигатлэм.

Косарэв йолташ—Совэт калыкын вэрный эргыжэ. Молодьожын талантливый руководитэльжэ.

Улан-Удэнысэ кӱртньӧ корно узэлын рвэзэ дэн шонгго кӱртньӧ корно пашайэнг-шамыч Чиргэнко йолташын прэдложэньыжым шокшын поддэрживатлышт да Косарэв йолташ дэч Сойуз Совэт дэпутатыш Бурьат Монгол АССР Улан-Удэнысэ ола избиратэльнэ округ гыч баллотироватлалташ йодыч.

В. Ф. Пикина йолташ—мэмнан достойный кандидатна

Йошкар-Ола комсомол активын 26 августышто эртышэ погынымаш Йошкар-Ола (оласэ) избиратэльный округ дэч Национальность Совэт дэпутатыш кандидатлан Лэнин—Сталин партийын икэн сай ӱдыржым, талэ большэвичкам—Валэнтина Фэдоровна ПИКИНА йолташым ик йӱк дэнэ выдвигатлэн. В. Ф. Пикина йолташ 1922 ий гыч комсомолышто, 1930 ий гыч ВКП(б) члэнлан шога ВЛКСМ-н X сйэздшэ Пикина йолташым ВЛКСМ ЦК сэкрэтарьлан сайлэн

Йошкар Ола комсомол актив Пикина йолташ государствэнный властьын кӱшыл органжын — Вэрховный Совэтын достойный члэнжэ лийэш манын шотла.

Пикина йолташын кандидатуржо вэрч пэнгыдын шогаш сайлымэ вашэш эртарымэ окружной совэщанийыш прэдставитэльлан Врублэвский, Рӓбчиков, Мэлэдин да Йаналов йолташ-шамычым ойрэн.

РСФСР дэч Национальность Совэтыш сайлышашлан ВЦИК Озанг окружной избиратэльный комиссыштым пэнггыдэмдэн

1936 ий 10 октьабрьыштэ Всэроссийский Цэнтральный Исполнитэльный Комитэт прэзидиум РСФСР дэч Национальность Совэтыш сайлышашлан Озанг окружной избиратэльный комиссийым пэнгыдэмдымэ нэргэн пунчалым луктын. Тидэ пунчал почэш Озанг избиратэльный округ 11 йэнг гыч ышталтын. Окружной комисс прэдсэдатэльлан Татарский коммунистичэский организаций дэч Хокимзьанов Сабир Хакимзьанович, тудын замэститэльжылан Татар АССР Лэнин лӱмэш завод пашазэ дэн служащий-шамыч дэч Фэоктистов Василий Алэксандрович, избиратэльный комисс сэкрэтарьлан авиационный промышлэнность пашазэ-шамыч профэссиональный ушэмын Татарский областной организацийжэ дэч Молод в Константин Йэфимович пэнгыдэмдалтыныт:

Окружной избиратэльный комисс члэнлан Марий АССР гыч тыгай йэнг-шамыч пэнгыдэмдалтыныт:

Макарова Анна Фэодоровна—Ронгго МТС пашазэ дэн служащий-шамыч дэч.

Корьаковцэв Николай Исаэвич— Марбумкомбинат пашазэ дэн служащий-шамыч дэч.

Морозов Василий Тихонович—промыслэ коопэраций Совэт дэч.

КОМСОМОЛ ДЭН СССР ВЭРХОВНЫЙ СОВЭТЫШ САЙЛЫМАШ

Молодьож организацэ-шамычлан СССР Вэрховный Совэт дэпутатыш кандидатым выдвигатлаш пумо права совэтский рвэзэ поколэнийлан вэликий права лийын шога. Тидэ правам Октьабрь Социалистичэский рэвольуций дэнэ кучэдал налмэ да Сталинский Конституцийэш возэн шындымэ.

Вэрховный Совэтыш сайлымаш—мэмнан элын илыштыжэ пэш кугу политичэский событий. Партий дэн комсомол вуйлатымэ почэш, миллион рвэзэ избиратэль-шамыч, социализмын активнэ строитэльжэ-шамыч выборын историчэский кэчыштыжэ —12 дэкабрьыштэ — политичэски сознатэльность дэн сплочэнностьын примэржым ончыктат, мэмнан родинын сай да пэнгыдэ йэнгжэ вэрч, Лэнин — Сталин партийын пашажлан, коммунизмын пашажлан мучашдымын прэданнэ улшо-шамыч вэрч ик ой дэнэ шкэ йӱкыштым пуат.

Ача дэн шочшын, пэнгыдэ, сӱмырал лийдымэ поколэнийын кылышт--рэвольуций айдэмын характэрнэ чэртажэ. Сталинский эпохын питомцышт — самырык пашазэ, колхозник, тунэмшэ, самырык совэт интэллигэнт-шамыч пӱтынь шкэ пийалан, эрыкан илышышт дэнэ пашазэ классын, вэликий большэвик партийлан обӓзан улмыштым раш умлат.

Сталинский эпохысо самырык поколэний ончылно илышыш чаплэ корно, ончык кайашлан мучашдымэ йӧн почылтын. Совэтский рвэзэ калык-шамыч тичмаш вӱран политик илыш дэнэ илат. Мэмнан элыштэ дэпутат-шамычым сайлымаш всэобщий лийын шога. 18 ийыш шушо чыла гражданин расовый дэн национальный принадлэжностьым, социальный происхождэнийым ончыдэ, дэпутатым сайлымаштэ участвоватлаш да сайлалташ правам улыт. Сталинский Конституцийын 135 статьаштыжэ социалист общэствым эрык дэнэ строитлаш-лан шэмэрын праважэ вэрч партий дэн пашазэ классын нойыдэ кучэдалмэ цэлый эпохыштым ончыктымо.

Вэликий Октьабрьский Социалистичэский рэвольуций чэловэчэствын сай шонымыжым шуктэн, шэмэрым кӱчызӧ илыш дэч утарэн, мэмнан молодьожлан, тыгакак пӱтынь шэмэрлан коммунизм вэрч илаш да творитлаш чыла правам да возможностьым пуэн. СССР-ын 40 процэнт утла калыкшэ тидэ социалистичэский стройын чаплэ условийыштыжэ шочшо да воспитатлалтшэ поколэний улыт. Партийын мэмнан элын нэзависимостьшо вэрч, калыклан социализм илышым ыштышаш вэрч, чыла тушман ваштарэш вийан кучэдалмыжым молодьожын сознаньышкыжэ сайын шуктыман.

Капитализм тӱньаштэ экономик дэн политик правадымылык — молодьожын обычный удэлжэ. Фашизм молодьожым капиталын кулышкыжо савыра, тушто молодьожлан ик правам гына пумо—тидэ кул лийаш да шужэн колаш. Тидэ жапыштак социализм элысэ самырык граждан-шамычын волгыдо, сознатэльнэ политик илышыштым ужына. Общэствэнный илышыштэ, государствын управльатлымаштэ активнын участвоватлымаш бойэвой совэтский молодьожын да тудын авангардшын — лэнинский комсомолын нэпрэмэнный признакшэ лийын шога.

Стахановка, парашутистка лэнинский комсомолын активнэ пашайэнгжэ Татьйана Фэдоровам мэмнан родинын шэмэржэ-шамыч, пӱтынь совэтский молодьож палат. Тэвэ молан Моско оласэ „Памяти революции 1905 года" вагонорэмонтный заводысо пашазэ, инжэнэр да служышо шамычын прэдвыборный собраньышт 1915 ийыштэ шочшо, ВЛКСМ члэн, Мэтростройын знатнэ стахановкажэ Татьйана Викторовна Фэдоровам Ушэм Совэт дэпутатыш кандидатлан ик ой дэнэ выставитлэн. Татьйана Фэдорова—Лэнин — Сталин партийын воспитатлымэ политичэский сознатэльный молодьожын живой воплощэнийжэ.

Рвэзэ, мужэствэнный да лӱддымӧ Совэт Ушэмын гэройжым Сэргэй Чэрныхым Уралвагонзаводысо 7 тӱжэм пашазэ, инжэнэр, тэхник да служышо-шамыч Ушэм Совэт дэпутатыш кандидатлан выдвигатлэныт. Комсомольск-на-Амурэ олаштэ машиностроитэльный заводысо паша-

Кугу Октьабрь социалистичэский рэвольуцийын колымшо идалыкшым Москошто пайрэмлымаш

7 нойабрь. Чыла калыкын куанымэ чыла кэчыштэ Йошкар площадь кугэшнэн да шыдын онча. СССР ЦИК пӧрт воктэнэ—пэш кугу Йошкар знамэ-шамыч, Лэнин дэн Сталинын портрэтышт кэчат.

Крэмль пырдыж воктэнсэ трибунлаштэ калык тич. Тышкэ пашазэ-стахановэц дэн ударник-шамыч, наукын, тэхникын, искусствын да литэратурын палэ дэйатэльышт, совэт дэн вэс эл журналист-шамыч погынэныт. Тыштак Совэт Ушэмыш кугу социалистичэский рэвольуцын 20-шо идалыкшым пайрэмлаш толшо вэс эл пашазэ дэлэгаций-шамыч улыт.

Пролэтар рэвольуцийын гэниальнэ вождьышт да строитэльышт Лэнин дэн Сталинын ыштымэ шалаташ лийдымэ пашазэ-крэсаньык Йошкар армийын кӱртнӧ гай батальонышт, полкышт да дивизийышт Йошкар площадьэш строитлалт шогальыныт.

Лэнин мавзолэйын шола трибуныштыжо Сталин, Молотов, Каганович, Андрэйэв, Микойан, Чубарь, Йэжов, Эйхэ, Димитров, Хрущэв, Мэжлаук, Шкирьатов, Булганин, Косарэв йолташ-шамыч шогат. Мавзолэйын пурла трибуныштыжо—высший войэнэ командованийын прэдставитэльжэ-шамыч.

Войскам ончэн савырнымэк. К. Е. Ворошилов йолташ мавзолэй трибуныш кӱза. Всэсойузный коммунистичэский (большэвик) партий Цэнтральный комитэт дэн Совэт Ушэм правитэльствэ лӱм дэнэ Ворошилов йолташ Йошкар армий бойэц, командир дэн политпашайэн-шамычым, пашазэ дэн пашазэ ӱдрамаш-шамычым, колхозница-шамычым, наук, тэхник да искусство пашайэн-шамычым, СССР-ысэ чыла шэмэр-шамычым, уло тӱньасэ шэмэр дэн угнэтэнный-шамычым кугу Октьабрь Социалистичэский рэвольуцийын 20-шо идалыкшэ дэнэ саламла.

Торжэствэнэ марш тӱҥалэш. Маршым оборон калык комиссариатын цэнтральный дэн окружной управлэньэ начальствуйущий состав сводный полк тӱҥалэш. Пашазэ-Крэсаньык Йошкар Армий войэнэ акадэмийлаштэ тунэмшэ шамыч чоткыдо строй дэнэ эртат. ВЦИК лӱмэш войэнэ училищэ курсант-шамыч, льотчик дэн морьак-шамыч, 1-й Московский Лэнин орднан пролэтарский стрэлковый дивизий бойэц шамыч, внутрэнэ паша калык комиссариат войскан частьшэ-шамыч.

Москосо вооружонно пашазэ отрьад шамыч торжэствэнэ марш дэнэ эртат.

Артиллэрий часть-шамыч почэш кавалэрий часть-шамыч кудал эртат. Йошкар Армийын войэнэ куатшым ончыктышо моторизованнэ да мэханизированнэ часть-шамыч эртат.

Писын коштшо танк-шамыч пэш чот кудал эртат.

Бронэмашина-шамыч почэш амфамбий танк-шамычын кугу отрьад писын кудалыт.

Вара эрэ утларак да утларак куатлэ танк-шамыч койыт. „Киров“ лӱмым нумалшэ сухопутно дрэдноут вуйлатымэ отрьад эртымэк, сталинский пӓтилэткэ ийлаштэ кугу Совэт калыкын родной Йошкар Армийжым вийаҥдымэ пэш совэршэнный войэнэ тэхникшын парадшэ пыта.

Тылэч вара Москосо шэмэр-шамычын митингжэ лийэ.

Избиратэльный законым умландараш 25 агитаторым ойрымо

Мата-Родо кыдалаш школышто тунэмшэ дэн туныктышо-шамыч кокла гыч (Параньгэ район) колхозлаштэ у избиратэльный законым умылтарэн шогаш чылажэ 25 агитаторым ойрымо.

„Марий“ колхозышто у избиратэльный законым умландарэн шогаш туныктышо Стагародцэв дэн Вэршининым пэҥгыдэмдымэ. Кызыт нуно колхоз члэн-шамыч дэнэ 6 заньатийым эртарэныт. Колхозник-шамыч у избиратэльный законым тыршэн тунэмыт.

Тыгак „У саска“, „Иэр мучаш“, „Вэнэра“, „У илыш“, „У корно“ колхозыштат у сайлымэ закон тунэммашым агитатор-шамыч сай эртарат.

Йамбарцэв Иль.

Колхозышто 6 кружок пашам ышта

„Патыр“ колхозысо (Звэнига район) молодьож, чумыр колхоз массэ СССР Вэрховно Совэтыш сайлымэ кэчэ нэргэн правитэльствын пунчалжым пэш кугу куаныма дэнэ вашлийыч. Тидэ кэчэ—совэт калыкын историйыштыжэ пэш замэчатэльнэ кэчэ. СССР государствэнэ властьын высший органжыжэ эн сай, коммунист партийлан, коммунизм ыштымэ пашалан эн прэданнэ йэҥ-шамычым сайлаш колхоз молодьож талын йамдылалтэш.

„СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ Положэньым“ тунэммашым „Патыр“ колхозышто сайын организоватлымэ. Колхозышто куд кружокым организоватлымэ. Нуно кӱрылтдэ пашам ыштат.

И Фэдотов

ХАЛЛИУЛИНЫМ ТЭРГЭН НАЛМАН

Кодшо ийыштэ рэвольуционный бдитэльностьым йомдарымылан Параньгэ райкомол бӱро распуститлымэ да Халиуллиным райкомол сэкрэтарь гыч корангдымэ ыльэ. Но Халиуллин тужэч шкаланжэ нимогай политичэский выводым ыштэн огыл. Партий дэн комсомол организацийлан калык тушман-шамычым разоблачитлаш пижмэ олмэш, нуным аралаш гына пижын.

Кӧ тугай Халиуллин? Молан тудо калык тушман шамычым аралаш пижын?

Халиуллиным 1932 ийыштэ Параньгаш калык тушман Гизатуллин Горький край „Йанга аул“ газэтын тошто рэдакторжо колтэн. Халиуллин Гизатуллин дэн пырльа шуко жэп пашам ыштэн. Тудын дэн пэҥгыдэ кылым кучэн шогэн. Разоблачитлымэк Гизатуллин Халиуллин дэк унала толын да тудын дэнэ йатыр жап илэн.

Параньгаштэ паша ыштымыж годым Халиуллин калык тушман Махмутов, Рамазанова да Мӓжэтдинов дэнэ кылым кучэн илэн. Райкомол сэкрэтарьлан шогымыж годым Махмутовым, Рамазановам, Мӓжатдиновым райкомол члэныш, а Махмутов дэн Рӓмазановам бӱро члэныш кооптироватэн. Адак шкэ ватыжым—кулак ӱдырым пэрвичнэ комсомол организацийышкэ пуртыдэак, вигак райкомол бӱроэш комсомолыш пуртэн.

Район газэт рэдакторлан паша ыштымыж годым шкэ замэститэльжылан калык тушман Махмутовым кодылын. Махмутов тудын „ваштэлташ лийдымэ“ замэститэльжэ ыльэ. Адак эртак йӱн да типографийыштэ ыштышэ подросток-шамычым игылтын, нуным сутка дэн пашам ыштыктэн.

Кызыт Куланково пэлэ кыдалаш школышто дирэкторлан пашам ышта. Тидэ школышто калык тушман Кондаков пэш кужун тушман пашам ыштыл илэн. Халиуллин Кандаковын кодшо косажым куклэн пытараш пижын огыл. Тэвэ Курмашэвым групповой йӱмаш организоватлымыжлан да комсомолыш шкэ социальнэ положэньыжым шылтэн пурымылан комсомол гыч лукмо ыльэ гын, Халиуллин тудым сай прэподаватэль манын, комсомолыш восстановитлаш тӧчыш. Курмашэв кугу помэщик Хайын эргыжэ. Комсомолыш „колхозник улам“ манын пурэн. Чынжым гын, тудо колхозник нигунамат лийын огыл.

Халиуллин Параньгэ райкомолын члэнжэ. Тудо ик плэнумыштат, комсомол погынышташат шкэ йоҥлышыжым признатлэн огыл.

Параньгэ райкомоллан Халиуллиным сай тэргэн налман.

Мансур Сэрэбрьаков.

Ситыдымашым пытарыман

Нартас йал озанлык тэхникумышто (М.-Турэк район) тунэмшэ-шамычлан илашышт кӱлэш условийым ыштымэ огыл. Общэжитийыштэ шокшо вӱд нигунамат ок лий. Тунэмшэ-шамыч йӱштӧ вӱдым гына йӱын илат. Тумбычко, вэшалкэ огыт ситэ. Садлан общэжитийыштэ антисанитарный койыш шарлаш тӱҥалын.

Тидэ ситыдымаш нэргэн школ дирэкцийлан шуко кана ойлымо гынат, нимогай мэрым ок ыштэ. П.

зэ, инжэнэр, тэхник да служышо-шамыч Ушэм Совэт дэпутатыш кандидатлан доблэстный патриотка, комсомолка Валэнтина Хэтагуровам выдвигатлэныт. Урус Мартоновский районышто „Путь Лэнина“ колхозысо прэдвыборный собраньыштэ колхозник-шамыч партийный колхозник-шамычын прэдложэньышт почэш Ушэм Совэт дэпутатыш кандидатлан комсомолэц, колхоз прэдсэдатэль Али Гучиковым выдвигатлэныт. Ӱдрамаш комсомольский тракторный бригадын бригадиржым Паша Ангэлинам Политотдэл лӱм. колхозысо прэдвыборный собраньыштэ колхозник-шамыч Ушэм Совэт дэпутатыш кандидатлан ик ойлэ дэнэ паләмдышт.

Имэнно тыгай-шамычым, пашазэ дэн крэсаньыкын пийалышт вэрч тайныштдэ кучэдалшэ-шамычым, Октьбрьский Социалистичэский рэвольуцийын чын эргыжэ дэн ӱдыржӧ шамычым калык Вэрховный Совэтыш дэпутатлан кандидатым выдвигатла. Мэмнан элысэ рвэзэ йэҥ-шамыч, нуно сталинский пӓтилэткэ-шамыч ийлаштэ, СССР-ым индустриализатлымэ вэрч да колхоз стройым пэҥгыдэмдымаш вэрч кучэдалмаштэ, вийан класс кучэдалмаштэ кушкыныт да калитлалтыныт. Нунын партийлан, калыкын благыжэ вэрч илымаш дэч вэс илымышт укэ.

Большэвик партий вуйлатымэ 4 миллионан комсомол тидэ Вэрховный Совэтыш сайлымэ годым молодьожын чыла слойышкыжо воздэйствоватлэн кэртшашлык, активный кугу-вий! Комсомолын тӱҥ политичэский задачыжэ тидэ Вэрховный Совэтыш сайлымашым эртарымаштэ, партийлан эрэак полшэн пашам да сайын йамдылалтмаш. Избиратэльный кампанийыштэ бойэвойлын, активный участвоватлымаш, тидэ пашаш ола дэн йалысэ чыла совэтский молодьожым ушымаш,—тэвэ мо кызыт кажнэ комсомол организаций дэч, чыла комсомолэц дэч трэбытлалтэш. Лэнинский комсомолын часть пашажэ—сэрйозный политичэский экзамэным кучаш, рэшающий этапыштэ молодьож массэ дэнэ пырльа массым вӱдэн кайшэ лийаш, нунын дэнэ пырльа Вэрховный Совэтыш дэпутатлан кандидат-шамычым нэмэчитлаш.

Чыла вийым пышташ трэбытлымэ важнэ задачэ тыгай: пӱтынь молодьож коклаштэ прэдвыборный агитаций дэн пропагандым организоватлаш, молодьожым вуйлаташ да тудым шкэн почэш нэнгайаш, избиратэльнэ участкылаштэ пашам активнэ ыштэш. Тугэ гынат, пӱтынь молодьож коклаштэ кэлгэ умландарымаш паша ыштымэ олмэш комсомол организаций вуйлатышэ-шамыч политичэски кычкырымаш да ойрымо агитатор-шамычым статистик потлымаш дэнэ увлэкатлалтыт.

Кызыт кажнэ ВЛКСМ организацийын, кажнэ комсомолэцын отвэтствэнностьшт йатыр кушкэш. Комсомолын рольжо дэн значэнийжэ йалыштэ ойыртэмышынак кугу. Вэт кушто партийнэ организаций укэ гын, тушто Вэрховный Совэтыш дэпутат-шамычым сайлымэ годым колхозный массын активностьым организоватлаш партийлан эрэк полшышаш политик задачэ комсомоллан тӱкна.

1937 ий 12 дэкабрьыштэ, Вэрховный Совэтыш сайлымэ кэчын, комсомолэц-шамыч, самырык пашазэ дэн крэсаньык-шамыч шкэ вэликий аваштлан—Совэт калыкын лӱддыдымӧ поколэнийжылан пийалан илышым пушо Всэсойузный коммунистичэский большэвик партийлан прэданность дэн йӧратымыштым ончыктат.

3 нойабрышто лэкшэ „Правдан“ ончыл статьаж гыч.

Избиратэльнэ законым огыт умландарэ

„Орша“ колхозышто (Сотнур р-н) избиратэльнэ закон нэргэн нымогай умландарымаш пашам огыт ыштэ. Кызыт тидэ колхозышто Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалтмаш пашат огэш ышталт.

У Конституций почэш Вэрховный Совэтыш сайлаш йамдылалташ кӱлэш.

Алэксэйэв А.

Политик тунэммэ пашам аклыман

„Куат“ комсомол организацийыштэ (Оршанкэ район) политкружок вуйлатышылан Измайлов шога. Измайлов шкэ пашажлан вуйын ок шого. 2 тылзэ лийэш ик политзаньатийым эртарэн огыл. Оршанкэ райкомол политик тунэммэ кружок-шамычым мондэн.

Й. Корий.



Йошкар-Ола кэчын сылнэштэш.
Сӱрэтыштэ: Совэт урэм.

Октьабрь пайрэм—Иошкар-Олаштэ

Йошкар Олан кажнэ урэмыштыжэ йошкар знамьэшамыч мардэж пуалмэ дэнэ лойгэн кэчат. Чыла вэрэат вождь-шамычын портрэтышт, лозунг, плакат са калымэ. Ола пайрэм вургэмым чийэн, сылнэштын.

10 час. Урэм дэнэ калык шамыч кидэш вождь-шамычын портрэтыштым, лозунгым, плакатым, диаграммым кучэн колонно дэнэ мурэнмурэн Йубилэй площадь вэлкэ ошкылыт. Тэвэ строитэль-шамыч кок пачашан пӧрт модэльым, рэспублик йоча тэхник станцийысэ модэлист-шамыч дирижабль модэльым нангайат.

11 час. Йубилэй площадь эрыкан шэмэр-шамычын колоннышт дэнэ тэмын йыр-ваш оркэстр да куанымашан муро йӱк шэргылтэш. Кӱшнӧ самольот-шамыч чонгэштылыт, тӱрлӧ фигур-шамычым ыштылыт.

Трибуныш Обком, Горком члэн бӱро, Исполком прэзидиум члэн-шамыч кӱзышт.

Митингым ВКП(б) горком сэкрэтарь **Микин** йолташ почо. Обком да Горком лӱм дэнэ ВКП(б) Обком да Горком сэкрэтарь **Врублэвский** йолташ салам мутым ойлыш. Врублэвский йолташ шкэ мутыштыжо Совэт рэспубликын да Марий АССР-ын коло ий коклаштэ кушмыж нэргэн да капиталист эллаштэ пашазэ дэн крэсаньык-шамычын капиталист кид йӱмалнэ пызырналт илымышт нэргэн да троцкист, бухаринэц, буржуазный националист кашакын Совэт элыштэ капитализмым восстановитлаш тӧчымышт нэргэн ойлыш. Тыгакак ончылно шогышо задачэ-шамыч нэргэн каласкалыш.

Врублэвский йолташ почэш Исполком МАССР лӱм дэнэ Исполком прэдсэдатэль **Андрэйэв** йолташ, ВЛКСМ Обком дэн Горком лӱм дэнэ **Мэлэдин** йолташ, Иошкар-Оласэ пашазэ-шамыч лӱм дэнэ **Кузьмин** да моло йолташмытат ойлышт.

Митинг пытымэк пэш кугу дэмонстраций лийэ.

Щэрбаков.

Октьабрь пайрэм сылнын эртыш

Куънэцово пэдучилищыштэ тунэмшэ-шамыч кугу Октьабр рэвольуцийын XX шо идалыкшым сайын пайрэмлышт.

5 нойабрьыштэ торжэствэннэ засэданий, отличнэ тунэмшэ шамычым прэмироватлымаш лийэ. Адак тунэмшэ-шамыч вий дэнэ художэствэнный касым пэш сылнын эртарымэ. Куштымаш, мурмаш, тӱрлӧ модыш дэнэ модмаш лийэ.

Литвин Йыван.

„Чапайэв" колхозысо комсомол комитэтын пашажым сайэмдыман

„Чапайэв" колхозысо комсомол комитэт альэ рвэзэ организацэ. Тыштэ комсомолэц-шамычын паша опытышт шагал. Нунылан паша ышташышт вийан полшыман. Тугэ гынат, Иошкар-Ола райкомол тидэ организацылан пэш начар полша. Кызыт тидэ организацыштэ паша пэшак начар кайа. Комсомолын тӱн задачыжэ — политик тунэммаш паша огэш шукталт. Политшколыш 11 комсомолэц олмэш 5 йэн вэлэ коштэш, а молышт нигуштат огыт тунэм. Нинэ 5 йэнжат тунэмаш формальнэ гына, жапым эртараш вэлэ коштыт. Политзаньатыжат жапыштыжэ огэш эрталт, чӱчкыдын кӱрылтэш.

СССР Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн чыла комсомолэцлан агитатор да пропагандист лийман. А тидэ организацыштэ гын, альат у Конституцийым кӱлэшын тунэмаш тӱналын огытыл. Иатыр комсомолэц (Иванов К. да молат) у избиратэльлэ закон нэргэн элэмэнтарнэ йодышланат вашмутым пуэн огыт кэрт. Иатыр комсомолэц-шамыч нымогай газэтымат лудын огыт шого.

Начар пашан чийжэ палэ ВЛКСМ Иошкар-Ола райком вэрысэ организацэ-шамычым кӱлэш сэмын огэш вуйлатэ. Райкомол паша йэн-шамыч тӱн комсомол массэ дэч кӱрылтыныт. Садланак май тылзэ дэч вара райкомол дэч тидэ организацыштэ иктат лийын огыл. Васильйэв йолташым комсомол комитэтын пропагандистшылан райкомол бӱро заочно пэнгы дэмдэн. Садлан Васильйэв йолташ пропагандистлан пэнгыдэмдымым шуко жап мартэн палэнат огыл.

Ончыкыжым тидэ организацылан кӱлэш полышым пуман. Комсомол пашам кузэ ышташ кӱлмым раш, сайын ончыктэн шогыман. „Чапайэв" колхоз пэлэнсэ комсомол организацыштэ пашам организатлэн моштышо активнэ комсомолэц - шамычат улыт. Нуным вуйлатэн, пашашкэ ушэн мошташ кӱлэш.

Афанасьйэва Н.

Антирэлигиозный пропагандым ыштат

Кузнэцово пэдучилищэ пэлэнсэ СВБ организацэ (Йошкар-Ола район) йаллашкэ 14 агитаторым колтыш. Нуно колхозник-шамыч коклаштэ тӱрлӧ антирэлигиозный тэмэ дэнэ лэкцийым лудыт да умыл тарымаш пашам ыштат.

Литвин Йыван.

ЙЭФЭМОВА—КАЛЫК ТУШМАНЫН ӰДЫРЖӦ

Пэдинститут комсомол организацийыштэ бдитэльность нӱшкэммэ вэргэн ик кава вэлэ огыл возымо гынат, ВЛКСМ комитэт, тудын сэкрэтарьжэ Замӓтин тыжэч нымогай выводымат ыштэн огытыл. Тидын нэргэн факт-шамыч раш ойлат.

Йылмэ дэн литэратур факультэтын IV-шэ курсыштыжо тунэмшэ Йэфрэмова Тамара комсомолыш пурымыжо годым шкэнжын социальнэ происхождэнийжым шылдэн. Тудын личнэ картычкыштыжэ „служащий" манын ончыктымо. Чынжэ гын, Йэфрэмова поп—миссионэр Йэфрэмов Г.-н ӱдыржӧ. Йэфрэмован аважат поп ӱдыр.

Йэфрэмован ачажэ Октьабрь рэвольуций мартэ Урал марий—йазычник-шамыч коклаштэ поплан пашам ыштэн. Миссионэр Йэфрэмовын тыршымыжэ дэнэ Свэрдлов область Сужун район Васькино йалысэ марий—йазычник-шамычым христиан рэлигийыш савырэн. Тудын ойжо дэнэ Урал марий-шамычын историйыштышт пэрвой тидэ марий йалэш чэркэ-ышталтын. Тыгэ миссионэр Йэфрэмов кугыжан властьлан марий калыкым тӱнчыктатараш йӧным ыштэн.

Рэвольуций дэч вара Йэфрэмов пэш моштэн маскироватлалтын. ВКП(б) радамыш пура. Но тудым партий гыч тунамак поктэн луктыныт.

Йэфрэмова шкэ ачажын-миссионэрын пашажэ вэрч мутым кучэн ок кэрт гын, шкэнжын социальный происхождэнийжым шылдымыжлан комсомол организаций ончымо отвэтствэнностьым нумалэш.

Комсомол организацийыш шкэнжын социальнэ происхождэнийжым шойыштын пурышо, калык тушманын ӱдыржӧ Йэфрэмова Тамара комсомол радамыштэ лийын ок кэрт. Пэдинститутысо комсомол комитэтлан Йэфрэмова шотышто пэш содор кӱлэш выводым ышташыжэ кӱлэш.

Знайущий.

Заготзэрносо врэдитэль-шамычлан пэнгыдэ наказаньэ пуалтэ

25 дэн 29 октьабрь коклаштэ МАССР Вэрховный Судын Спэциальный коллэгийжэ Заготзэрносо врэдитэль группын—Крыловын, Михэйэвын, Захаровын, Кропотов-шамычын да Смирновын пашаштым ончыш.

Тилэ паша дэн судитлалтшэ Крылов Михэйэв, Захаров, Коротов Н., Смирнов, Кропотов И. йатыр ий жап МАССР Заготзэрно систэмыштэ контррэвольуционный врэдитэльский пашам ыштэн илэныт. Нуно врэдитэльский цэль дэнэ Заготзэрно аппаратыш тушман йэн-шамычым чумырэн, складлаштэ киндым клэш чэр дэнэ локтылыныт, шолыштыныт. Шуко тӱжэм дэнэ оксам кучылт пытарэныт. Киндэ пушо колхозник-шамычым 3-4 кэчэ дэнэ чэрэтыштэ шогыктэныт, колхозник-шамыч коклаштэ контррэвольуционный агитацийым шарэныт, марий-шамыч ӱмбак нападэньым ыштылыныт, молат.

Марий рэспублик Вэрховный Судын Спэцколлэгийжэ Заготзэрносо врэдитэль-шамыч ӱмбач пэнгыдэ приговорым лукто. **Д. Е. Михэйэвым 15 ийлан, П. Крыловым 18 ийлан тьурмаш** пэтыраш, Н. И. Кропотовым, А. Е. Смирновын, В. К. Захаровым, И. Е. Кропотовым лӱйаш приговоритлымэ.

Таланцэв лэнин комсомолэц дэн Совэт учитэль лӱмым нумал ок кэрт

Таланцэв Л. Г. Полавур тӱналтыш школышто (Йошкар Ола район) туныктышылан шога. Тудо тунэмшэ шамычлан коммунистичэский воспитаньым да кӱкшӧ шинчымашым пушаш вэрч ок тыршэ. Лэнин комсомол лӱмым арам гына нумалэш, комсомол лӱмым паша дэнэ ок суло. Тунэмшэ-шамычын дисциплинышт лушкыдо, шинчымашышт ӱлнӧ. II-шо классыштэ тунэмшэ „Мша еце не знал что токое эхо" манын тэтрадьэшыжэ возэн. Но Таланцэв тудлан „хорошо" отмэткым шындэн.

Кӧ тугай Таланцэв?. Таланцэв ожнысо старшинан эргыжэ. Тудын ачажэ крэсаньык-шамычын вӱрыштым йӱын илэн.

„Йошкар Пиштэр" колхозышто колхоз члэн-шамычлан „Вэрховный Совэтыш сайлымэ нэргэн Положэньым" умылтараш да туныкташ ойырымо ыльэ. Таланцэв тидэ кугу политик значэньан пашам лӱмынак кӱрльӧ. Таланцэвлан лэнин комсомол радамыштэ да совэт школышто вэр лийман огыл. Тидын нэргэн Йошкар Ола райкомол цэн роволан сэрйозно выводым ыштыман.

В. Игнатьэв.

Отв. рэдактор—
Г. М. ЭРСКИЙ.

Упол. Марлита А-447. Тираж 2860 Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком дэн горком орган. Савыктышэ М. К